

VANG

HUISHOUDELIJK AFVAL

Q&A:

Wat mag wel en niet in de gft-bak

Als naslagwerk bij de wel/niet lijst voor gft-afval behandelen we in deze Q&A in vijf categorieën (keukenafval, tuinafval, dieren, hulpmiddelen bij afval scheiden en overig) wat wel en wat niet in de biobak mag, en waarom.

Deze Q&A is in overleg met Vereniging Afvalbedrijven, de NVRD, Rijkswaterstaat en voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal in maart 2020 tot stand gekomen. De Q&A is enkel te gebruiken als naslagwerk voor gemeenten, afvalinzamelaars en verwerkers. Het is geen communicatiemateriaal voor burgers.

Keukenafval

Wat hoort in de gft-bak?	
Afvalfractie	Toelichting
Groente-, fruit- en snijresten en schillen	Eventuele verstovende restanten van landbouwgif (mits ze voldoen aan de eisen in de warenwet) op niet-biologische aardappel- en citrusschillen zijn voor de biobak geen probleem (de residuen worden dermate verdund in het GFT dat ze niet/nauwelijks hinderlijk zijn voor het proces).
Aardappelen, aardappelschillen, brood, rijst, deeg, pasta	Gooi alleen voedsel dat bedorven is, niet goed meer ruikt of er niet goed meer uitziet, of over de datum is weg. Let op: lang houdbare producten als meel, pasta, rijst, conserven in blik maar ook melk zijn vaak nog prima te eten/drinken na het verstrijken van de THT datum.
Etensresten, gekookt of ongekookt, kliekjes	Gooi alleen voedsel dat bedorven is, niet goed meer ruikt of er niet goed meer uitziet, of over de datum is weg. Etensresten mogen wel in de gft-bak, maar niet op de eigen composthoop omdat ze dan ongedierte aantrekken (zoals muizen en ratten).
Zuivelproducten zoals kaas	Ook pudding, kwark en andere dikzuivel kan prima in de gft-bak; dun vloeibare zuivel kan beter door de gootsteen
Ei-, vis- en vleesresten, ook botjes en graten	Deze mogen wel in de gft-bak, maar niet op de eigen composthoop omdat ze dan ongedierte aantrekken (zoals muizen en ratten). Ei (rauw, gebakken, gekookt) en eierschalen (ook geleverde schalen van paaseieren) mogen in de gft-bak.
Jus en bakvet (gestold)	Vloeibaar vet zoals frituurolie kan beter gescheiden ingeleverd worden voor recycling.
Notendoppen, (mossel)schelpen en eierschalen	Mossel- en oesterschelpen mogen, ondanks dat ze keihard zijn en niet verteren, toch in de gft-bak. Dit heeft te maken met de algemene regel dat alles wat op het bord ligt, in de biobak mag.
Losse thee en koffiedik (papieren filter mag er ook bij)	Als er een kartelrand aan de buitenzijde van het filterpapier zit, dan zijn beide kanten van het koffiefilter in elkaar gedrukt. De dubbele druk (naast elkaar) zorgt ervoor dat het papier niet snel scheurt. Er wordt geen lijm of plastic gebruikt om de twee delen aan elkaar te laten plakken.
Koekjes, snoep, chocolade, noten, pitten, snacks	Gooi alleen voedsel dat bedorven is, niet goed meer ruikt of er niet goed meer uitziet, of over de datum is weg. Let op: lang houdbare producten als meel, pasta, rijst, conserven in blik maar ook melk zijn vaak nog prima te eten/drinken na het verstrijken van de THT datum.

Keukenafval

Wat hoort niet in de gft-bak?		
Afvalfractie	Toelichting	Waar dan wel in
Verpakkingen van wat voor materiaal dan ook		Afhankelijk van het type materiaal in de gescheiden inzameling van plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkarton (pmd), papierbak, restafval of glasbak. Zie de Afvalscheidingswijzer van Milieu Centraal
Plastic tassen of zakken	Geen organisch afval: stoorstof	Gescheiden inzameling plastic verpakkingafval
Drankkarton van zuivel en vruchtensappen	Drankkarton bestaat voor een aanzienlijk deel uit plastic.	Gescheiden inzameling van drankpakken; Als dat niet kan: restafval
Frituurvet en olie	In beperkte hoeveelheden composteert en vergist (gestold) vet prima. Maar (vloeibare) oliën en vetten kunnen het beste gescheiden ingeleverd worden om opgewerkt te worden tot biobrandstof voor elektriciteitscentrales.	Brengpunten bij supermarkten, milieustraten, sportclubs en kringloopwinkels zijn te vinden op www.frituurvetrecyclehet.nl . Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is het advies om vloeibare olie in een afsluitbare verpakking te gieten (bijvoorbeeld melkpak met schroefdoop) en bij het restafval te doen. Olie blijft namelijk overal aan vastplakken en vervuult de biobak.
Kaaskorst		Restafval
Theezakjes, koffiepaden en -cups	Koffiepaden en theezakjes lijken van papier maar bestaan vaak voor een deel uit plastic. Ook koffiecups die gecertificeerd composteerbaar zijn mogen niet in de gft-bak.	Restafval
Kauwgom	Kauwgom bestaat grotendeels uit een onverteerbaar aardoliederivaat.	Restafval

Fijn tuinafval

Wat hoort in de gft-bak?	
Afvalfractie	Toelichting
Bloemen en planten	Inclusief aan planten aanhangende potgrond (kleine hoeveelheden). Eventuele versturende restanten van landbouwgif op niet-biologische bloemen en planten zijn voor de biobak geen probleem.
Klein/fijn snoeiafval, loof, gemaaid gras en bladeren	
Tuin- en potgrond	Potgrond is geen probleem want bestaat voornamelijk uit veen. Tuingrond niet in te grote hoeveelheden bij het gft. Dit vanwege het aandeel anorganisch materiaal (zand).

Wat hoort niet in de gft-bak?		
Afvalfractie	Toelichting	Waar dan wel in
Bloem- en plantenpotten, aardewerk	Bloempotten kunnen van allerlei materiaal zijn: plastic, aardewerk, geperst stro, composteerbaar kunststof. Om insleep van ongewenste materialen te voorkomen mag geen enkele bloempot in de gft-bak.	Restafval Mooie potten: weggeven via internet of kringloop
Steen, steentjes, grind, zand, grond, klei	Zand en grond: voegen niks toe aan compost en leveren geen biogas. Steentjes: De Vereniging Afvalbedrijven geeft aan dat stenen ongeacht de grootte een stoorstof zijn in de compostering.	Grote hoeveelheden: milieustraat Kleine hoeveelheden: restafval
Kunstmest, bestrijdingsmiddelen, worteldoek, hydrokorrels	Kunstmest heeft een slechte invloed op de kwaliteit van de compost, en is bovendien niet organisch. Hydrokorrels zijn niet organisch en zijn visueel storend.	Bestrijdingsmiddelen: KCA; Kunstmest, worteldoek en hydrokorrels: restafval
Balken, timmerhout, metaal		Milieustraat: grof huishoudelijk afval
Grof tuinafval: boomstronken, dikke takken, stammetjes	Van een stronk of stam maak de composteerinstallatie geen compost. Bij enkele verwerkers komen deze resten in de biomassa (t.b.v. biomassacentrale)	Milieustraat: grof tuinafval

Dieren

Wat hoort in de gft-bak?	
Afvalfractie	Toelichting
Strooisel (hooi, stro, zaagsel) gebruikt voor kleine knaagdieren (zoals cavia, konijn, hamster) met hun poep	Bij het overleg met de werkgroep VANG gft-kwaliteit, juni 2019, is besloten dat zaagsel en strooisel (van kleine huisdieren inclusief uitwerpselen) in de biobak mogen, omdat het verwerkt tuinafval is. Kleine huisdieren eten 'vegetarisch' dus geen probleem. Met urine of uitwerpselen vervuilde kranten of korrels van gerecycled papier mogen (vanwege drukinkt) niet bij het gft, maar moeten bij het restafval.
(Restanten) diervoer	

Wat hoort niet in de gft-bak?		
Afvalfractie	Toelichting	Waar dan wel in
Poep en mest van grote dieren, zoals hond, kat, paard en koe	De reden is niet de te hoge nutriënten-dichtheid (er treedt verdunning op, zolang de (honden)poep geen monostroom is (bijv van dierenasiel) zal het weinig kwaad kunnen). De reden is hygiëne-risico's. De Wet dierlijke bijprodukten en de incidentele overschrijdingen op salmonella en E-coli tonen toch aan dat we wel degelijk alert moeten zijn	Restafval
Kattenbakvulling en vogelkooizand	Niet altijd afbreekbaar, voegt niks toe aan compost en hygiëne-probleem.	Restafval. Dus geen gft, en niet door de wc.
Haren, pluizen	Haar verteert uiteindelijk wel, maar niet snel genoeg voor de composteringsinstallaties waar ons gft-afval naartoe gaat.	Restafval (niet door de gootsteen of WC)
Dode (huis)dieren		Afvalscheidingsstation: <ul style="list-style-type: none"> • destructie; • Dierenambulance bellen; • Crematie; • Dierenarts (die zorgt dan voor crematie of destructie); • Laten opzetten; • Begraven (op dierenbegraafplaats); • Begraven (op eigen terrein, onder bepaalde voorwaarden); • Aanmelden bij Rendac (in geval van hobbydieren); • Doneren aan de wetenschap.
Slachtafval (bv van jagen)		Afvalscheidingsstation (ook al staat er op andere websites dat het wel mag).

Hulpmiddelen bij afvalscheiden

Wat hoort in de gft-bak?	
Afvalfractie	Toelichting
Speciale composteerbare gft-inzamelzakken	Qua composteerbare verpakkingen is de gft-inzamelzak één van de weinige toepassingen die in de biobak mag, omdat het een co-benefit heeft. Co-benefit betekent dat het bioplastisch ervoor zorgt dat er meer gft wordt ingezameld.
Een krantenpagina op de bodem om vet, vlees- en visresten in te verpakken	Kranten horen in de papierbak, en niet in de biobak. De kranteninkt is namelijk een vorm van vervuiling. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor een krantenpagina: <ul style="list-style-type: none"> • op de bodem (als je niet al een inzamelzak gebruikt), die het legen van de container vergemakkelijkt en vastvriezen in de winter voorkomt; • om vieze, snel bedervende, stinkende etensresten (zoals vet, vlees en vis) in te verpakken; • om je aardappelschillen in te verzamelen om in de biobak te gooien.
Papier gebruikt om organisch afval (saus, vet, etensresten) op te vegen: keukenpapier, servetten, wc-papier, papieren zakdoekjes	Vette restanten die je door de gootsteen spoelt, plakken vast aan de rioolbuizen en werken mee aan verstopping. Verwijder deze restanten dus met een stuk keukenpapier of papieren servet, en gooi dat in de biobak; <ul style="list-style-type: none"> • Het papier moet wel ongekleurd en onbedrukt zijn (of met het OK compost/Kieplant-logo). Anders moet het bij het restafval. • Schoon keukenpapier, tissues en servetten, ook bedrukt en gekleurd, kunnen in oud-papierbak; • Papier gebruikt om niet-organisch afval op te deppen (denk aan motorolie) moet bij het restafval. Papieren zakdoekjes: alleen met etensresten. Zakdoekjes gebruikt om je neus te snuiten horen bij het restafval.

Wat hoort niet in de gft-bak?		
Afvalfractie	Toelichting	Waar dan wel in
Plastic zakken	Geen organisch afval: stoorstof	Gescheiden inzameling plastic verpakkingsafval
Lege inzamelzakken	Heeft geen co-benefit en voegt niks toe aan de compost	Restafval
Zakken van textiel	Verteren niet	Kledingcontainer
Bewaarbakjes	Geen organisch afval	Restafval

Overig

Wat hoort niet in de gft-bak? v		
Afvalfractie	Toelichting	Waar dan wel in
Metalen zoals ijzer, blik, aluminium	Geen organisch afval: stoorstoffen.	Verpakkingen: gescheiden inzameling metalen verpakkingen of restafval. Grote stukken metaal: milieustraat Kleine stukken metaal: restafval
Glas	Geen organisch afval: stoorstof	Verpakkingsglas in de glasbak
Grote stukken of hoeveelheden papier, karton	m.u.v. papier om de gft bak schoon te houden, of om etensresten mee op te veegen (keukenpapier), of om vet/vis/vlees in te verpakken	Oudpapier-bak
Producten en verpakkingen van plastic, ook niet van bioplastic of composteerbaar plastic	Composteerbare verpakkingen en - producten niet in de biobak. Het voegt niks toe en zorgt voor insleep	Composteerbaar kunststof: restafval; Gewoon plastic: gescheiden inzameling van plastic verpakkingen.
(Wegwerp)producten en verpakkingen van natuurlijke materialen zoals plantenpotten, bakjes, borden, bestek en rietjes van hout, bamboe, kokos, palmbiad, mais, (suiker)riet of stro	Het is niet onafhankelijk getest op composteerbaarheid en zorgt voor insleep van vergelijkbare (wegwerp)producten van niet-natuurlijke materialen	Restafval
Drankkarton van zuivel en vruchtensappen	Drankkarton bestaat voor een aanzienlijk deel uit plastic.	Gescheiden inzameling van drankpakken; Als dat niet kan: restafval
Textiel	Niet alles wat natuurlijk (organisch) is, is geschikt om te composteren. Vaak vergaan dingen niet snel genoeg (de doorlooptijd van een professionele composteer-installatie is vrij kort), en dan moeten ze dus als restafval van het composteerproces verwijderd worden.	Kledingcontainer
Kurk	Kurk voegt niets toe aan de compost, en wijnkurken zijn steeds vaker van plastic. Ook vloerbedekking, isolatie en onderzetters van kurk mogen niet in de biobak.	Natuurkurk kan gescheiden ingeleverd worden. Voor inleveradressen van natuurkurken zie www.kurkretour.nl of www.recycork.be . Dan wordt het gerecycled als isolatiemateriaal of bodembedekker. Een kurk op een wijn- of portfles mag ook met fles en al in de glasbak. Plastic wijnkurken mogen gescheiden ingeleverd worden als plastic verpakkingsafval.
As en kool van asbak, open haard, (hout) kachel en barbecue	Een klein beetje as van schoon hout is geen probleem, maar problemen liggen al snel op de loer (Velt, sd; Vlaco, sd): <ul style="list-style-type: none"> • Oncontroleerbare hoge concentraties van snel opneembare mineralen • As vertraagt het composteringsproces; veel stikstof vervliegt als ammoniak en veel van je humus verdwijnt als CO₂. As van vervuild hout, of andere vuile afvalstoffen, bevat schadelijke stoffen als dioxines. Ook onvolledig verbrand hout bevat dioxines.	Restafval
Haren, nagels en pluizen (uit de wasdroger of van textiel)	Haar verteert uiteindelijk wel, maar niet snel genoeg voor de composteringsinstallaties waar ons gft-afval naartoe gaat.	Restafval (niet door de gootsteen of WC)
Tabak, sigaretten, sigaren, peuken, filters	Er zitten veel schadelijke stoffen in tabak.	Restafval

Overig

Wat hoort niet in de gft-bak?v		
Afvalfractie	Toelichting	Waar dan wel in
Luiers, tampons, maandverband, incontinentiemateriaal	Tot een aantal jaar terug werden luiers in een paar gemeentes (onder andere Almere en Lelystad) met het gft ingezameld en gecompoteerd. Dat is nu niet meer omdat ze medicijnresten bevatten, SAP's en plastic.	Restafval. In een aantal gemeentes worden luiers en incontinentiemateriaal gescheiden ingezameld voor recycling. Informeer hiernaar bij uw gemeente.
Wondverband, pleisters, medicijnen	Geen organisch afval.	Verband en pleisters: restafval Medicijnen: apotheek of klein chemisch afval
Stofzuigerzakken en hun inhoud	Letterlijk vervuiling. Geen organisch afval.	Restafval
(Fruit)stickers	Stickertjes op fruit zijn vaak van plastic. Papieren stickertjes mogen wel in de biobak, maar het onderscheid is niet duidelijk.	Restafval (moet je ze wel van de schil afpulken)
Koffiebekers van welk materiaal dan ook	Ook niet koffiebekers met PLA die gecertificeerd composteerbaar zijn. De burger ziet het verschil niet en koffiebekers zou je beter kunnen recyclen.	Gescheiden inzameling van plastic verpakkingsafval of drankkartons

Kijk voor meer informatie op www.vang-hha.nl/gftlijst Juni 2020

'Q&A: Wat mag wel en niet in de gft-bak' is een product van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA, welke in samenwerking met Vereniging Afvalbedrijven en Milieu Centraal wordt uitgevoerd door:

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

